

Hygiena v lékárně

Pro ochranu zdraví personálu a zákazníka

Na základě rozsáhlých testů účinnosti a vědecky podloženého výzkumu a vývoje zajišťuje
Systém Hygieny HARTMANN nejvyšší kvalitu. Výzkumem k prevenci infekcí.

Doporučený sortiment pro použití v lékárnách

Sterillium® Sterillium® dezinfekční kapesníčky

Alkoholový přípravek na chirurgickou a hygienickou dezinfekci rukou.

Sterillium® classic pure

Alkoholový přípravek na chirurgickou a hygienickou dezinfekci rukou bez barviv a parfemace.

Sterillium® med

Alkoholový přípravek na chirurgickou a hygienickou dezinfekci rukou bez barviv a parfemace. Účinný na norovirus.

Baktolin® basic

Emulze na bázi moderních tenzidů k mytí rukou a těla. K pokožce neutrální pH.

Baktolin® basic pure

Hypoalergenní varianta výrobku Baktolin® basic.

Baktolan® lotion

Regenerační emulze pro péči o pokožku. Složení olej ve vodě (o/v).

Baktolan® lotion pure

Hypoalergenní varianta výrobku Baktolan® lotion.

Baktolan® balm

Krém k intenzivní péči o suchou a citlivou pokožku. Složení voda v oleji (v/o).

Baktolan® balm pure

Hypoalergenní varianta výrobku Baktolan® balm.

Baktolan® protect+ pure

Ochranný a ošetřující krém na namáhanou pokožku. Složení voda v oleji ve vodě (v/o/v).

Bacillo® AF

Rychlá dezinfekce povrchů zdravotnických prostředků postříkem na bázi alkoholu. Nezaněchává na povrchu žádná rezidua.

Bacillo® Tissues dezinfekční ubrousky

Rychlá dezinfekce povrchů zdravotnických prostředků pomocí utěrek napuštěných alkoholovým roztokem. Nezaněchává na povrchu žádná rezidua.

Dismozon® pur

Přípravek na dezinfekci a čištění povrchů zdravotnických prostředků na bázi aktivního kyslíku. Se sporicidním účinkem.

Dismozon® pur steril

Sterilní varianta výrobku Disozon® pur.

Mikroba® forte

Přípravek na dezinfekci a čištění povrchů zdravotnických prostředků bez obsahu aldehydů.

Kohrsolin® FF

Přípravek bez obsahu formaldehydu na dezinfekci a čištění povrchů zdravotnických prostředků. Se sporicidním účinkem.

BODE Eurospender Touchless

BODE Eurospender 1 plus

BODE Eurospender 2000

BODE Eurospender 3000

V případě dotazů volejte bezplatnou linku 800 100 333 nebo navštivte www.bode.cz

HARTMANN - RICO a.s. • Masarykovo nám. 77 • 664 71 Veverská Bítýška • www.hartmann.cz

Co? Opatření	Kdy? Četnost	Čím?			Jak? Provedení
		Přípravek / výrobek	Konc.	Expozice	
Hygienická dezinfekce rukou	Při domnělé i skutečné kontaminaci rukou materiály, které mohou obsahovat patogeny (krev, sekrety apod.) Po bezprostředním kontaktu s nemocným. I v případě použití rukavic!	Sterillium® Sterillium® classic pure Sterillium® med	koncentrát	30 s	Naneste dostatečné množství dezinfekčního přípravku do dlaně, aby byla všechna místa na rukách důkladně a kompletně navlhčena. Pečlivě vtírejte po dobu 30 s na všechna místa pokožky. Zvýšené pozornost musí být věnována konečkům prstů a palcům.
Chirurgická dezinfekce rukou	Před prací s otevřeným výrobkem. I v případě použití rukavic!	Sterillium® Sterillium® classic pure Sterillium® med	koncentrát	1,5 min	Aplikujte dezinfekční přípravek z dávkovače do dlaně. Postupujte podobně jako u hygienické dezinfekce rukou, ale vtírejte přípravek navíc do předloktí až k loktům. Udržujte vlhké po dobu 1,5 minuty.
Rukavice - sterilní	Před prací s otevřeným výrobkem.	Peha-soft® powderfree steril			Nasaďte rukavice na vydezinfikované, suché ruce.
Rukavice - nesterilní -	Před kontaktem s materiály, které poškozují nebo barví pokožku.	Peha-soft® nitrile			Nasaďte rukavice na suché, popř. vydezinfikované ruce.
Mytí rukou	Před začátkem práce - k odstranění možných spór na rukách. Při znečištěných rukách. Po návštěvě toalety. Před jídlem.	Baktolin® basic Baktolin® basic pure	koncentrát	opláchněte a osušte	Navhčete ruce, naneste přípravek a zpěňte. Po umytí ruce důkladně opláchněte a osušte jednorázovým ručnícem.
Péče o ruce	Při činnostech, které namáhají pokožku rukou, zejména před začátkem práce, o přestávkách a po skončení práce.	Baktolan® balm Baktolan® balm pure nebo Baktolan® lotion Baktolan® lotion pure nebo Baktolan® protect+ pure	koncentrát		Naneste přípravek na hřbet ruky a odtud rovnoměrně vmasírujte do obou rukou, včetně konečků prstů a nehtových lůžek.
Údržba dávkovacích pump	Při každé výměně / doplnění láhve.	teplá voda Bacillo® AF	koncentrát	5 min	K odstranění zbytků produktu otřete vnější povrchy navlhčenou utěrkou, vnitřek pumpy propláchněte. Zvnějšku otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem, neosušíte. Dezinfekční přípravek nasajte do pumpy, poté vyprázdněte a nechte uschnout.
Údržba dávkovačů	Při každé výměně / doplnění láhve.	teplá voda Bacillo® AF	koncentrát	5 min	K odstranění zbytků produktu otřete vnější povrchy navlhčenou utěrkou. Zvnějšku otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem, neosušíte. Zvláštní pozornost věnujte okolí pumpy.
Dezinfekce ploch a povrchů - plochy (obecně) - pracovní místa - osobní vlahy	Po domnělé nebo i skutečné kontaminaci biologickým materiálem. Pracovní místa před prací s otevřeným výrobkem, resp. denně. Osobní vlahy po použití, resp. denně.	Bacillo® AF alternativa Bacillo® Tissues Disozon® pur (steril) Mikroba® forte Kohrsolin® FF	koncentrát ubrousek 0,75 % 0,50 % 0,50 %	30 s 30 s 1 h 1 h 1 h	Plochy a povrchy otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem, neosušíte. Do nepřístupných prostorů naneste přípravek postříkem. Dbejte přitom na úplné pokrytí povrchu přípravkem. Alternativně použijte jednorázový dezinfekční ubrousek. Plochy otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem. Dbejte na rovnoměrné pokrytí. Neosušíte.
Dezinfekce ploch a povrchů - přístroje a nástroje v místnosti pro přípravu léčiv	Před začátkem práce. V případě potřeby. Po domnělé nebo i skutečné kontaminaci biologickým materiálem.	Bacillo® AF alternativa Bacillo® Tissues Disozon® pur (steril) Mikroba® forte Kohrsolin® FF	koncentrát ubrousek 0,75 % 0,50 % 0,50 %	30 s 30 s 1 h 1 h 1 h	Plochy a povrchy otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem, neosušíte. Do nepřístupných prostorů naneste přípravek postříkem. Dbejte přitom na úplné pokrytí povrchu přípravkem. Alternativně použijte jednorázový dezinfekční ubrousek. Plochy otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem. Dbejte na rovnoměrné pokrytí. Neosušíte.
Dezinfekce ploch a povrchů - odpadkové koše	Po domnělé nebo i skutečné kontaminaci biologickým materiálem.	Disozon® pur (steril)	0,75 %	1 h	Důkladně otřete zvenku i zevnitř utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem. Vždy postupujte zvenku dovnitř.
Laminární proudění vzduchu	Denně a před každou činností.	Bacillo® AF alternativa Bacillo® Tissues Disozon® pur (steril) Mikroba® forte Kohrsolin® FF	koncentrát ubrousek 0,75 % 0,75 % 0,75 %	30 s 30 s 1 h 1 h 1 h	Plochy a povrchy otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem, neosušíte. Do nepřístupných prostorů naneste přípravek postříkem. Dbejte přitom na úplné pokrytí povrchu přípravkem. Alternativně použijte jednorázový dezinfekční ubrousek. Plochy otřete utěrkou navlhčenou dezinfekčním přípravkem. Dbejte na rovnoměrné pokrytí. Neosušíte.

Hygiena v lékárně

Lékárna je místem, od kterého lidé očekávají, že jim poskytne bezpečné přípravky ke zlepšení nebo podpoře jejich zdraví. Zdravotnický charakter provozu lékárny klade vysoké nároky na hygienické standardy. Jejich důsledné dodržování je základním předpokladem k zabezpečení kvality léčivých přípravků připravovaných v lékárně, k ochraně zdraví zákazníka a samozřejmě i k ochraně zdraví personálu.

Dezinfekční plán

Vyhláška MZ ČR č. 84/2008 Sb. uvádí, že součástí dokumentace lékárny je hygienický a sanitační řád, ve kterém si lékárna stanovuje své hygienické standardy. K jejich úspěšnému dosažení je nutné používat adekvátní dezinfekční a čisticí přípravky.

Pro každodenní provádění hygieny v lékárně je praktickou pomůckou dezinfekční plán. V tomto přehledném materiálu si pracovníci lékárny nejenom snadno najdou informace o tom co, kdy a jak dezinfikovat, ale také který dezinfekční nebo jiný přípravek a v jaké koncentraci použít. Snadný přístup k dezinfekčnímu plánu přispěje ke správnému používání dezinfekčních přípravků. Proto by měl být umístěn na viditelném místě.

Výroba léčivých přípravků

Klíčové je dodržování hygienických pravidel v místnosti pro přípravu a úpravu léčivých přípravků.

Při práci v místnosti pro přípravu a úpravu léčivých přípravků:

- Noste svázané vlasy nebo ochrannou pokrývku (např. síťka na vlasy)
- Nehty mějte přírodní a nelakované, protože umělé nehty a lak na nehtech výrazně zvyšují riziko kontaminace; mějte je zastříženy tak, aby nepřesahovaly koncečky prstů
- Veškeré šperky, včetně snubních prstenů a náramkových hodinek, před prací odložte
- Noste hygienický oděv

Mytí rukou

Hygiena rukou je často mylně chápána jako mytí rukou. Mytí však narušuje pokožku a poškozuje tak zdraví rukou. Pro snížení rizika kontaminace připravovaných léčivých přípravků je relevantní provádění dezinfekce rukou.

Mytí rukou omezte jen na tyto situace:

- Před zahájením pracovní směny umyjte ruce vlažnou vodou s mycí emulzí Baktolin® basic, myjte maximálně po dobu 1 minuty
- Při viditelném znečištění
- Před jídlem
- Po použití toalety

Dezinfekce rukou

Dezinfekce rukou alkoholovými přípravky je nejúčinnějším způsobem, jak snížit riziko kontaminace. Kvalitní moderní alkoholové přípravky z řady Sterillium® jsou díky svému složení pokožkou snášeny mnohem lépe než voda.

Dezinfekci rukou provádějte:

- Před zahájením výroby léčivého přípravku
- Po přímém kontaktu s nemocným (např. při obsluhování zákazníka)

Jak správně provádět hygienickou dezinfekci rukou

Naneste do suchých rukou dostatečné množství dezinfekčního roztoku z řady Sterillium®. Vtírejte pečlivě do všech částí rukou po dobu 30 sekund. Nezapomeňte na palce a koncečky prstů.

Aby si vaše ruce zachovaly pružnou a zdravou pokožku, nezapomeňte několikrát denně během pracovní doby ruce ošetřit vhodným krémem, např. Baktolan® lotion nebo Baktolan® balm.

Dezinfekční přípravek může být dostupný na jakémkoliv místě v lékárně díky dávkovacím systémům, které představují vysoký hygienický standard. Dávkování probíhá stisknutím páky dávkovače paží nebo automaticky.

Při práci s chemikáliemi, oleji a tuky noste rukavice. Vysoce kvalitní nitrilové rukavice bez latexu a bez pudru Peha-Soft® nitrile tvoří spolehlivou bariéru proti mikroorganismům a kontaminacím, zaručují vynikající dotykovou citlivost a perfektně přilnou. Pokožka je velmi dobře snáší. Při přípravě sterilních léčivých přípravků používejte sterilní rukavice, např. Peha soft® powderfree steril.

Dezinfekce nástrojů, ploch a povrchů

Cílená dezinfekce nástrojů, ploch a povrchů snižuje výrazně riziko kontaminace vyráběných léčivých přípravků.

Cíleně dezinfikujte:

- Nástroje a přístroje, které se dostávají do kontaktu s vyráběným léčivým přípravkem před zahájením výroby nebo v případě okamžité potřeby
- Všechny pracovní plochy v místnosti pro přípravu a úpravu léčivých přípravků - po dokončení výroby
- Zařízení, která slouží vašim zákazníkům (např. osobní váha v místnosti pro výdej léčivých přípravků)
- Všechny plochy při viditelném nebo předpokládaném znečištění nemocnými pacienty (např. kliky dveří, plocha prodejní přepážky apod.)

Na ploše, kde se připravují léčivé přípravky, nesmí zůstat žádná rezidua chemických látek, která by mohla vyvolat toxické problémy. Proto je vhodné používat dezinfekční přípravek na bázi alkoholu jako je Bacillo® AF, který kompletně zasychá, nezůstávají po něm žádná rezidua a má rozsáhlé spektrum účinnosti.

Součástí hygienického standardu v lékárně je pravidelná každodenní dezinfekce podlah v rámci prováděného úklidu na konci pracovního dne. Pro čištění a dezinfekci podlah v jednom kroku lze účelně využít přípravky Mikrobac® forte a Kohrsolin® FF, které jsou díky nízkým pracovním koncentracím také velmi ekonomické.

Pro dezinfekci prostor třídy čistoty A je možné používat sterilně balený přípravek Dismozon® pur steril.

Kompatibilita přípravků zvyšuje bezpečnost personálu i pacientů.

Kožní iritace představují riziko infekce. I ty nejmenší prasklinky a mikrotraumata jsou rezervoárem patogenů. Pokožka poškozených rukou proto nemůže být úspěšně dezinfikována. Používání pečujících přípravků v průběhu pracovní doby může riziko poškození pokožky výrazně snížit (1). Přípravky k ochraně a péči o pokožku mohou ovlivnit účinnost dezinfekčních přípravků na ruce (2). Spolehlivou volbou je proto používání pouze takových dezinfekčních a pečujících přípravků, jejichž vzájemná kompatibilita byla vědecky prokázána. Studie ukazují, že přípravky řady Baktolan® aplikované i bezprostředně před dezinfekcí neomezují účinnost

dezinfekčních přípravků Sterillium®. Výhodou je, že si uživatelé mohou bez pochybností ošetřit ruce i během pracovní doby. Právě to podporuje ochranu pokožky i ochranu před infekcemi. Dalším plusem pro bezpečnost jsou provedené testy kompatibility přípravků Baktolan® a Sterillium® ve spojení s vyšetřovacími a chirurgickými rukavicemi HARTMANN. Testy ukázaly, že používáním přípravků Baktolan® a nebo Sterillium® nedošlo k žádnému signifikantnímu zvýšení četnosti perforace rukavic, čímž bylo dosaženo nejlepší možné komplexní a nepřetržité hygieny rukou.

1 Kampf G, Ennen J. Regular use of a hand cream can attenuate skin dryness and roughness caused by frequent hand washing. BMC Dermatology 2006; 6:1.
2 Schubert R. Zur Kompatibilität von Hautpflege-Cremes mit Hautdesinfektions-Präparaten. Umweltmed; 1982; 3: 56-58

Výzkumem k prevenci infekcí.

